

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 8 kor., negyedévre 8 kor. — HIL.
Vidéken: félévre 9 kor., negyedévre 4 kor. 50 HIL.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

SZE. KESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Rómer 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

A v á l s á g.

— márczius 20.

A Burg lépcsője elkopotta magyar politikuskok talpa alatt, de azért a válság nem jutott előbbre. Főlöslégen mélyen kutatni az okokat. A kormány azért nem alakulhat meg, mert a bukott Tisza-kormány vezéreibei és köztük maga Tisza is arra szövetkeztek az osztrák politikuskokkal, hogy a királyt a szövetkezett ellenzék programjától elidegenítsék. Ennél fogva az alkotmányosság kötelező formáit egyszerűen figyelmen kívül hagyja a korona és minden beleegyezést megtagad a törvényesen megalakult parlamenti többség akarásával szemben.

Világos tehát, hogy a magyar alkotmány csak papíron létezik. Ezt az igazságot a 36 esztendőn keresztül uralkodó szabadelvűpárt mindig tagadta. Félrevezetéssel, ámitással kormányoztak s a nemzet azt hitte, hogy Magyarországon csakugyan alkotmányosan kormányoznak. Ime most kiszül, hogy hazugsággal kormányoznak.

Bécs diktált, Bécs parancsolt és Bécs rendelkezett s a szabadelvű kormány egyszerűen a bécsi politika végrehajtója volt.

Most azonban fordult egyet a kocka. Tisza alatt az erőszak és a törvénytelen kormányzás fölébressztette a mesterségesen elzsibbasztott

nemzetet. Azoknak adta meg a többséget, akik az elnyomó rendszerrel szemben az alkotmányos törvények uralmát óhajtották biztosítani. És amikor arra akartak vállalkozni, hogy elveiket érvényesítsék, egyszerre kiszült, hogy tulajdonképpen alkotmányosság csak addig létezik, amíg azzal idegen nemzet érdekeiben kormányoznak. A magyar nemzet érdekeiben egyetlen lépést sem lehet tenni, mivel ez a nemzet csak néptörzs a monarchiában és ha mint alkotmányos és szabad nemzet akarna érvényesülni, ez a körülmény megzavarná az összmonarchia egységét.

Ennélfogva Bécsben nyíltan ellenszegülnek a magyar alkotmányosság követelményeinek. A nemzet jogait és törekvéseit, a parlamentet, az alkotmányos élet egyetlen intézményét sem acceptálják, hanem ravasz furfanggal huzakalasszák az időt, hogy az alatt kieszeljenek valamely módot arra, hogy azt a szabadelvűnek nevezett pártszövetkezetet, amelyiknek diktáltak és parancsoltak, ismét a hatalom élére állítsák.

E közben a szabadelvűpárt is annyira együtt működik a nemzet kijátszásában, hogy valóban a nemzet ellenségének tűnik fel. A helyét, hogy a nemzeti törekvések iránt rokonszenvet mutatnának, gúnynyal és kárörömmel fogadják a

válság mozdulatlanságát. Irtózva gondolnak arra, hogy a nemzeti ellenállás még valami előnyökhöz jut. Nekik az a legfőbb törekvésük, hogy az osztrák halálos öleléséből szabadulni akaró nemzetet ismét visszalökjék abba a szégyenletes, káros és megalázó helyzetbe, amelyben ők tartották 36 esztendőn keresztül.

Azok a szabadelvű politikuskok, akiket a király kihallgatott, nem kívánják, hogy a nemzet nyelve a paritásnak megfelelően érvényesüljön a hadseregben, nem kívánják a gazdasági függetlenségből kifolyó nemzeti jólétet, mert nekik a nemzet minden érdeke Hekuba. Őket csak a hatalmi érdek vezeti. Még egyszer kezükbe kaparítani a hatalmat! Ezt akarják.

Erre törekszenek, ezért imádkoznak. Ezért a hatalomért képes Tisza graf bukása után is a nemzet nyakán henyélni és párhiveinek osztogatni a kegyeket, a hivatalokat, a czimeket és kitüntetéseket. A királyt pedig állandóan félrevezeti és reménykedik abban a képtelenségben, hogy zsebkendő lovagjainak élén ismét bevonul a miniszterelnöki bársonyszékbe. — Bécsben is ebben a reménységben halogatják a megoldást.

Pedig az idő telik. Április 4-ikére mégis jó volna megoldani a válságot. A szövetkezett ellenzék kötelezőnek ismerte el magára

Levél a cziczához.

Irta: Viktória.

Ugyebár haragszol rám és féltékenykedel hallgatásom miatt? Dehát igazságtalan vagy egy kicsit czicuzskám. Persze, hogyha szürke téli alkonyatkor behuzóttál a kályha mögött levő meleg sarokba és ott hosszan, kéjesen elnyújtózva álmodozol Párisról, rólam...

Istenem, nagyon jól el tudom én gondolni, hogy micsoda ragyogó képeket látsz te: a világváros, az ő csillogásával, az elegáns néptömegeket, amint feketén hullámanak a vakító kirasatok előtt, — meg-elevenednek a regények és tározaczikkek — gyönyörű hölgyeket, kiknek libériás inasok nyitják ki a bársonyos, tükrös fogatok vagy automobilon ajtóit, kiket kifogástalan gavallérok vezetnek a tündérország káprázatos termeibe, a mesék műpálmás, buja esodavilágába. — Pedig mindjárt a vakító kirasatok mellett, hol ezeket érő ékszerek, prémekek és csipkék vannak fölhamozva, az utca árnyékában rejtőzik a legirtózatosabb nyomor. A színházból, mulatásból hazatérő közönség már megszokta a homályos sugarok padján heverő sötét alakokat. — Es bent a forró, illatos, fényben uszó helyiségek aránya, bársonya között...

Jobb ha az ember semmit sem néz meg közelről: festék alatt a kimerültség redői, a mesterséges csillogásu szemekben gond, lemondás, vagy annál is rosszabb. — Akaratlanul jön az az érzésed, hogy a süpedékes szőnyegek nem egyéb, mint egy csalékony hínár, mely kábitó virágokat ringat, de ezeknek gyökerei mélyen lenyulnak és ingadozó lépteid alatt egy félelmetes, feneketlen posvány mindent elnyelő iszapjává tátong...

Es nem beszélek arról a sötét gyűrűről, mely a gyönyörű puha fészkeket övezi. A homályhoz szokott szem észreveszi ott a névtelen milliőket, kik füstös, szurtus műhelyek árnyában sűrűgve teremtik meg azt a pompát. Egymásra meredő bérkaszárnnyak mooskos falai rejlik magukba a szegénységet. Kémények, műhelyek, raktárak, szürke, hatemeletes lakóházak végtelen tömegben torlódnak egymásra a kormos, ködös levegőben és köztük, a szennyes sikátorokban, utcákban zug a munka szakadatlan lár-mája. Ezeknek az óriási piszkos külvárosoknak szomorúságáról nem lehet fogalmat alkotni. Es az előbbi képpel való összehasonlítás nagyon is vigasztalan.

De hogy ne menjünk olyan messzire és itthon maradjak a quartier-latinban — igaz, hogy a tudomány komoly épületeinek

falai nem egyszer verik vissza a gondtalan ifjuság vidám kacaját és pajkos dalolását de azért a beesett szemek alatt lévő eltörölhetetlen redőket a vig élet és a gondterhes élet, a betűk emésztő, legyőzhetetlen hadseregével egyformán ásta oly mélyre...

Nem lehet, kis cziczám, ezt olyan messziről tisztán elképzelni, de nem is szükséges neked. Maradj te meg mindig a mi kis házunk kerítése között, én pedig vágyódom utánad és bármennyi érdekeset nyujt is ez az idegen világ, nem bánám, ha én is megint otthon lehetnék és simogathatnám a te hűsége fejcsékedet.

Bizony, nem egyszer gondolok itt, az éjtel zajos, nagy vásárján, hol nekem árkon-bokron kell keresztül vágnom a mi csendes kis otthonunkra, ahol a barátságos, nagy lámpa világánál a két öreg szótlanul ül a nagy asztal körül és nélkülözök, mert megszokták azt, aki a harmadik helyet foglalta el.

Vajjon megteszed-e amire kértelek, mikor elbucszunk: hogy szereted és szórakoztatod őket, helyettem gondoskodik rólok és vigyázol rájuk? Vajjon nem titkolnak-e egyet-mást előttem és előzöd-e, ha esetleg a gond szürke egerei óálkodnának a ház körül.

nézve azt az ígéretet, hogy az új kormány kinevezéséig a Ház érdemleges ülést nem tart. De ez a várakozás nem tarthat örökké. Április 4 ikén a Ház összeül és ha addig új kormány nem lesz, olyan vitát kezd a Házban, amelynek hullámai Bécsig hatnak el. Felelős kormány nélkül fogják tárgyalni a felirati javaslatot, a vádindítványt a kormány ellen és mindazt a sérelmet, mely a válság elhuzódása által éri a nemzetet...

Erre persze azt mondják a Tisza tartott lapjai, hogy majd királyi kézirat fogják elnapolni az üléseket. Csakhogy ez annyit jelent, hogy az alkotmány felfüggesztett. Erre pedig majd olyan vihar kelhet az országban, amelyre a rövidlátó politikus Tisza sem számít ez idő szerint. De valaminek kell történni, az bizonyos. A nemzet szégyene az, amit az osztrák urak és a bukott magyarok véghez visznek.

Debreczen városa szervezeti szabályzatának módosítása.

— márczius 20

Időnként olvasom a lapokból, hogy a szervező-bizottság gyűlést tart vagy hogy a szervező-bizottság gyűlése ez vagy amaz okból többször részvétlenség miatt elmaradt. De bár ide és tova 2 éve működik, semmi nyomát tevékenységének nem látom sehoh. Ami munkásságából napfényre jut, az is oly hiányosnak fölültesnek tűnik előttem, hogy szinte hihetetlen és nem érdemes vele foglalkoznom.

Ezen én éppenséggel nem esodálkozom, ha tekintetbe veszem, hogy ez egész munkálattal csak úgy kénytelen-kelletlen foglalkoznak. Már maga a kiküldött bizottság összeállítása olyan volt, melylyel az ily sokoldalú munkásság sikeresen meg nem oldható.

Itt nálunk a jogászok és kanászok hárszájában, amint a franciaiak egyik genialis írója elnevezte hazánkat, meg vagyunk ugyan szokva a jogászokat mindentudó, mindenható hatalomnak tekinteni és azokra bízni, minden legkülönbözőbb szakmabeli munkákat is; de őszintén megvallva olyan is az a munka, amit végeznek, hogy arról kódulhatunk hovatovább.

Egy város szervezetében, megengedem, talán tulsúlyban is jogi tényezők szerepelnek; de nem tagadható, hogy azok mellett nem kisebb súlytal, közgazdasági, műszaki, közegészségi, kulturális érdekek stb. is esnek a latba.

Már most, hogy a kiküldött szervező bizottság igen tisztelt szóvivő és hangadó jogász urai ezekben is helyes és kimerítő tájékozottságot áruljanak el, szinte képtelenség.

Engem mint orvost természetesen a szervezet közegészségi része érdekelne, ha ugyan arról valahol valaki csak egy jöttányt is elárult volna.

Feltettem ugyan magamban, hogy nem avatkozom semmibe, amire fel nem szólítanak, mert nap-nap mellett szomorúan tapasztalom az ily jóindulatu felszólalásaim rosszakaratú félremagyarázását; de ez alkalommal még kivételt kell tennem, mert elvégre is ha közgyűlés elé kerül valamikor a szervezet így elkészített tervezete, ahhoz hozzászólanom kötelességem leendő.

Mit sem tudva, de nem is kutatva mindabból, mit ama bizottság e tárgyban végzett, én úgy akarom nézetemet ez irányban kifejtteni, mintha — Isten bocsássa meg nekem a bűnös föltevését — engem e szakkérdésben véleményem nyilvánítására felkértek volna.

Véleményem szerint az egészségügyi szolgálat a városnál teljesen alapjából reformálandó. Reformálandó pedig mai kor kívánalmainak megfelelő humánus és szociális alapokon.

Ez alapok pedig következő tételeken nyugszanak: betegnek nem szabad gyógykezelés nélkül maradnia, közegészségügyi szolgálatnak nem szabad a fél fizetési képessége- és kötelezettségétől függésben lenni.

Ez alapokon elindulva, kettős feladat hárul a városra:

1. A szegény betegek gyógyítása;
2. a közegészségügyi szolgálat teljesítése.

E két feladat teljesítésére két külön szervezetre van szükségünk, mint már minden modern városban van is — egészségügyi és közegészségügyi vagyis kerületi (szegények orvosaira) és kerületi (rendőr-orvosokra) Debreczen városa három kerületi beosztással: három-három ilyen orvosra szorul. Összesen tehát hat városi orvosra.

A kerületi orvosoknak hatásköre lenne a szegény vagyontalan betegek és városi alkalmazottak gyógykezelése, míg a rendőr orvosoknak a közegészségügyi és rendőrorvosi teendők ellátása maradna.

Ez utóbbi teendők beosztása és díjazására nézve, igen megfontolandó sokféle nézet uralkodik, melyeket én csak felsorolandónak vélek, anélkül, hogy valamely irányban befolyásolni kívánék; de azt már itt elvként kívánom hirdetni, hogy közegészségi vagy rendőri funkcióért a hivatalos orvos a féltől díjazást el nem fogadhat.

Szerintem, akár fentartva a kerületi beosztást, minden kerületben annak orvososa végzi valamennyi funkciót; akár pedig az egyes működési ágak szerint osztjuk meg azokat a három rendőr orvos között: az egyaránt célra vezethet; de ez utóbbi talán jobban simul a mai higieniai fel-fogáshoz.

Mert például egy városi halottkém, ha még valamelyes hivatalos teendővel — például a fertőtlenítés és elkülönítés ellenőrzésével bizatnék meg, teljesen e lenne foglalva. A prostitució és piaci vizsgálat ismét csak teljesen igénybe venne egy orvost. Végül az iskolák és nyilvános intézetek, gyárak és telepek vizsgálata, nem különben a trachoma-ügy a harmadik orvosnak jutna.

E beosztás mellett természetesen mindhárom orvosnak rendes hivatalos órákat is kellene tartani felváltva a rendőrség bűnügyi osztályánál.

Bármely beosztást is véve alapul,

Ez esetben leszesz csak igazán kedves és jó, én cziczuskám: viszont, ha hazajövök, meglátod, hogy mennyit mélyített, komolyított rajtam ez az esztendő.

De hát hadd mondjak valamit a franciaia cziczaviszonyokról, melyek iránt te rendkívül érdeklődöl. — Ha ládnád, hogy mennyi van itt! Sokkal több, mintha az egész szomszédság összes cziczánépségét összeszédíténéd, még annál is sokkal több. És aztán, milyen szépek vannak közöttük! De ne hiddám, hogy mind: sok ám ezek közt is a lompos és maszatos.

A legtöbbje azonban végtelenül kecses: századok óta kifejlődött, finomodott fajta. És persze, egy ilyen nagy városban mindenféle találkozik: a fehér mellett gyakori a pikáns, fekete, aztán a sárga, barna, tarka vegyesen.

A múltkor a Collège de France portásának ajtaja előtt láttam egy remek macskát, tompa, fekete, nagyon hosszú szőre volt és a farka bohócs és hosszú, mint egy rókaé. A szemei úgy osillogtak, mint egy sárgászöld gyémánt a hamuban. Sajátságosan festett a komor háttérrel, melyet a százasod épület megszükkült kövei alkottak.

Bizony nagy keletjük van itt a czi-

czáknak. Nagyon sok üzletben lehet látni, amit a tulajdonos, tán gyermek híján, gondosan ápol, gyönyörű példányokra pazarolja szeretetét. Akárhányszor szivesen osztozkodnának ebben a becézgetésben a Latin forró véru, minden szépért lelkesedő ifjai is, kiknek számára egy-egy ilyen cziczuska nem csekély vonzerőt képez. De a szigorú urnók szinte kijátszhatatlan figyelemmel és tagadhatatlan féltékenységgel őrködnek érdekeik érintetlensége fölött, úgy, hogy a pályája kezdetén levő muzsafi számára ezek a kívánatos cziczák erősen hasonlítanak a kirakati edességekhez: csak nézni valók.

De nehogy nagyon elbizd magadat, mindjárt jelzem, hogy a kutyáknak is nagy becülletjük van ám. A számtalan apró vendégülő hulladékaiból bőséges megélhetést biztosítván nekik, gondtalan életet folytatnak. A nagy vállalatok kocsióriáinak emeletes bakján nem egyszer egy ilyen vidám gamint láttunk a jármű ingadozásában, mint egy hanykódó csolnakon, az egyensúlyt keresni és impertinensül megugatni az omnibuszok tetején mellette elhajókázó közönséget, vagy pedig filozofikus nyugalommal bámulni a boulevardok tarka világába. És hogy mire képes az állatok iránt való szeretet, bizo-

nyítja, hogy látni olyan kutyauriembert is, kinek öltözéke kecsesen szabott, apró, piros szövetesizmákkal van kiegészítve a fél szigorúsága ellen. Hogy ne is beszéljek a kényeztetett ölebecskékről, kik a tükros, üveges automobil-koupék selyem párnáin heverésze mit sem tudnak az élet, sáros, göröngyös utjairól, mert ha ki kell szállani ezekből a remek, hatalmas, zajtalan járművekből, a urnók karjaikba veszik a finnyás állatkát és a divatlapok rajzait megszegeyentő keblük brüsszeli csipkéire szoritva emléik át az akadályokon ezeket az irigylésre méltó teremtéket, kiknek jobb élete van, mint akárhány polgárcsalád gyermekének. — De a nagy kutyáknak is jó kelendősege van ám itt Párisban és különösen az előkelő és a félvilágban játszanak olyan fontos szerepet, aminőről, óh, a te kis vidéki eszednek hiába magyaráznék, úgy sem értenéd.

Hogy visszatérjek a cziczához, szeretném egy szellemes francia, Teophil Gautier szavait idézni, ki néhány nagyon bájos mondatot irt rólatok Baudelaire költeményeinek előszavában.

De most veszem észre, hogy ez esetben levelem tulhosszu volna, tehát ezt más alkalomra hagyom. Pá cziczám!

tiszázandó ama kérdés, vajjon megengedhető-e a rendőr-orvosnak a magán gyakorlat üzése? Szerintem ez meg nem engedhető és ezért is fizetése akként állapítandó meg, hogy arról lemondhasson, kivált ha a működési díjakat a város szedetné be.

Szerintem ugyanis a közegészségügyi, rendészeti és egészségügyi vizsgálatok díjazásából oly nagy hatalmas összegek halmozódnak fel, melyből nemcsak ama három rendőr-orvos busás fizetése, de még a kerületi (gyógy-orvosok) tisztességes fizetése is kitelnek. Nekem, amidőn e véleményemet így papírra vetem, természetesen nem lehet feladatomból teljes részletességgel kidolgozott terveket adni, csupán az irányt kívánom megjelölni, melyen haladva városunk egészségügyi és közegészségügyi ellátását a kor színvonalára állíthatjuk.

Aki jobbat tud, álljon elő! Csak kimerítő, szakzerű vitából kerül ki majd az egészséges megoldás.

Acsolap.

Válaszom a bírálatra.

márczius 20.

Hálás köszönettel fogadom dr. Kardos Albert ur igazán szép s elismerő bírálatát, de remélem nem veszi tőlem rossz néven, ha egy pár észrevételére önigazolásomul teljes tárgyilagossággal válaszolok, annyival is inkább, mivel lehetnek többen, kik az ő nézetét osztják. S ha nem sikerülne is őket meggyőzőm, legalább látják tisztán az én álláspontomat.

Első kifogása, hogy a „beszély” szó használása nem helyes. Jobb volna e helyett a magyaros „elbeszélés”-t használni. Hát én megengedem, hogy a „beszély” csak ugyan műszó, de az nemcsak az ötvenes években volt forgalomban, jogos és indokolt annak használása maiglan is. Az *ály* és *ely* képzővel nagyon sok szó van forgalomban, hogy többet ne említsek: „tekintély”, „szenvédély”, nem említve a főnevekből képzetteket. Erre azonban az a kifogás lehet, hogy az *ely* képző hiánytalan igető után van ragasztva, de ott van p. o. a segély, pedig az is közforgalomban van, holott be kell ösmernünk, hogy az is csakugyan műszó. Hiányos ígéhez van ragasztva a képző. Ott van az *apály* s *dagály* szó. Ezek szintén hiányos ígétet csatoltattak. De annyira átmentek a közéletbe, hogy szelvében használják. S aztán ha szorosabban vizsgáljuk, a beszély és elbeszélés közt van némi fogalmi eltérés is. Beszély alatt ugyanis a kerekébb alkotású, rövidebb terjedelmű elbeszéléseket értjük, amint ezt az újabbkori irodalom is elismeri. (Lásd Pallas Lex.)

Az „elbeszélés” a német „Erzählung”-gal azonos. Én nekem, ha műszó is, ha hibázom is, magyarosnak látszik a „beszély”. A neológok és orthológok vitakozhatnának fölött pro és contra. Én csak annyit álltok a magam részéről, hogy ezt nemcsak az ötvenes években, de a XX-ik században is lehet használni. Szerintem szebb hangzású a hosszúságos „elbeszélés” szóval.

Második megjegyzése a tiszt. bíráló urnak, hogy én a „Kegyetlen irgalom” s „Két hitestárs” anyagát nem jegyzőkönyvekből merítettem, de azok a képzelet szü-

leményei. Hát ebben a tekintetben teljesen megnyugtathatom mélyen tisztelt barátomat, hogy még a jegyzőkönyvnel is hitelesebb alap szolgált nekem anyagul. Ugyanis a „Két hitestárs” szóról-szóra történeti egyének. Márki Ferencnek (természetesen más név alatt) ma is élnek utódai. Az alaptörténet úgy fejlődött, amint leírtam. Csak a kiszínezés az enyém. A másik beszélyem szintén történeti alapon nyugszik. Igenis, megtörtént, hogy az a szerencsétlen nő az ekklezsia követés szertartása közben halt meg. Ekkor ment a tanácstól felirat az akkori fejedelemhez, hogy azt tiltsák be. De tudtommal még a hatvanas években is volt ilyen önkényes ekklezsia követés. Főreteg Miska alakját én szőttem bele a történetbe, de az sem Hugó Viktor Quasimódoja. Ösmertem magam ilyen alakot. Lemondott a papságról. Elvonult az emberi társaságtól s úgy élt, mint valami remete. Gyűlölte az emberiséget és társadalmat.

Továbbá meg kell jegyezmem, hogy az „átkospusztai lévita” sem olyan Jókai féle hős, aki mindenhez ért, minden bajból kivágja magát. Korántsem. Igen egyszerű ember, akit egy asszony is rászéd, mikor a rablott ékszerek megőrzését elvállalja. Még jóformán menteni sem tudja magát a vizsgálat alkalmával. Csak erős, izmos férfi, bátor és merész, aki nem ijed meg a maga árnyékától. Ilyennek kellett őt jellemeznem, mert a pusztai vad gyermekének az ilyen „nyers erő” imponál.

Mikor aztán az én tisztelt bírálóm azt mondja, hogy a „Gallérköpnögyem” s „Kegyes Izráel napaasszonya” hatását a böbeszédűség rontja el: ezzel a szó teljes értelmében érdemen felül megdicsér.

Bizonyosan olvasta Mikszáthnak „A kaszátvivő paraszt” humoros rajzát. Ő később írta ezt, mint én „Az én gallérköpnögyem”-et. Mindkettőnek jellege a böbeszédűség. Nem érne egy batkát, ha böbeszédű nem volna. Az írónak úgy kell jellemeznie, hogy a jellemfestés a valóságnak megfelelően. Szombathynét a termékkofát nem ösmerte. De azt látta, hogy maiglan is az ilyenforma nők a boltokban óraszámra beszélgetnek, míg valamit vásárolnak. Ugy nyújtják a beszédet, mint a szentiványi éneket. Pereg a nyelvök. Az író itt háttérbe vonul. Szombathyné beszél, pöröl. Sőt mondhatom, hogy rövidre fogtam a beszédet. Ugyanez az eset a másik beszélyemről is. Milyen hallgatag Kegyes Izráel; szegény felesége alig szól egy pár szót. Odaadó, engedelmes. De igenis böbeszédűnek kell lenni az anyós-nak, hogy ügyesen kiesztelt tervét keresztül v. hesse. Mindkét esetben a szokatlan böbeszédűség nélkülözhetetlen, mert csak úgy lehet hiven visszaadni az igazságot.

Nálam, tessék elhinni, nem írói fogás az, ha ösmérőseimre, jegyzőkönyvekre hivatkozom s azokat idézem föl tanukul. Nem a képzeletből, de az életből merítetem tárgyamat. Mindegyiknek alapja tiszta valóság. Ösmérem azt a pénztárost, akit az álom mentett meg; az átkospusztai levitát s jólesett rájuk hivatkoznom.

Abban teljesen igazat adok bíráló urnak, sőt megvallom, még megboldogult Tolnay Lajos is azt jegyezte meg, hogy a tanítót az írótól elválasztani nem tudom; de tessék figyelembe venni, hogy én szépirodalmi működésemmel is nemcsak

gyönyörködtetni, de egyuttal tanítani is akarok. Ezért térek el a chablonszerűségtől. Ez hibám, de ezzel szakítani nem tudok, mert erkölcsi irányu beszélyeket ígertem s azokat is adtam. Olyanok kezébe is kerülhet e könyv, akik e hibát előnynek tartják. Talán épen ennek köszönhetem, hogy „Falusi történetek” című kötetem rövid idő alatt második kiadást ért s ezt a népkönyvtári országos bizottság a terjesztendő könyvek sorába fölvette, amint erről értesültem. Azt az egy-két elavult kifejezést, amin szölok, szándékosan használom, főleg a régi korból merített elbeszélésemiben, mert elavultak légyenek, bár de magyarosak. Ez volt főtürevésem, mit bíráló ur is kiemel, miért fogadja köszönetemet. Az ilyen bírálatot szeretem én, mert legalább módunkban áll az eszméket tisztázni. — Debreczen, 1905. márczius 20.

Könyves Tóth Kálmán.

Az „István” gőzmalom közgyűlése.

216 ezer korona vesztesség.

— márcz. 20.

Amikor az „István” gőzmalom Társulat 1904. évi jelentése megjelent, annak zárszámadása mindenkit meglepett. Elvultunk ugyan készülv, hogy a múlt év mérlege kedvezőtlen lesz, de ilyen horribilis vesztességet nem vártunk.

Az „István” malom az elmúlt évről kiadott jelentése szerint a malomnak 216,000 koronán felül van a vesztessége.

Ilyen körülmények között mindenki kíváncsian nézett az „István” malom évi közgyűlése elé, melyről mindenki azt hitte, hogy viláros, sőt szenvédélyes lesz.

Amde a közgyűlés a legkisebb felszólalás nélkül, teljes rendben folyt le. Bár elégedetlenség ült a részvényesek valamennyén, még sem emelt szót az óriási vesztesség miatt senki, nehogy az intézőkbe vetett bizalom csökkenésével a részvények árfolyama is csökkenjen.

Hogy felszólalás nem történt és hogy a vesztesség miatt a vezetők eljárását bírálat alá nem vették, a Szabó Kálmán ország. képviselő igazgató megnyugtató szavainak is köszönhető.

Szabó Kálmán megnyitásban arról beszélt, hogy az igazgató ág — mint 80 éven át — úgy a múlt évben is meg akart felelni kötelesség szerűen a rábizottaknak s hogy ez nem sikerült, annak a múlt évi szomorú gazdasági viszonyok az okai.

Valamennyi iparvállalat ki van téve annak, hogy egyik vagy másik évben nem mutatkozik nyereség. Ez az eset különösen a múlt évben fordult sok helyen elő. A gazdasági viszonyok kétségbeesítő volta főképen a malomipart sújtott érzékenyen.

Beszéde végén kéri az igazgató, hogy vegyék tudomásul a múlt évi jelentést és a zárszámadást és adják meg a felmentvényt.

Az igazgató beszéde után felolvasták és elfogadták az igazgatóság múlt évi jelentését és a felügyelő bizottságnak a számadások átvizsgálásáról tett jelentését.

Az „István” malom múlt évi bevétel 512,220 korona 33 fillér volt, ezzel szemben 728,592 korona 89 fillér a kiadás. Így tehát 216,372 korona 56 fillér a társaság múlt évi vesztessége.

A vesztességre vonatkozólag az igazgatóság javaslatára úgy intézkednek, hogy azt az 1.260,000 koronát tevő tartalék tőkéből írják le.

Osztalékul a múlt évről a részvények

névértékének 5 százalékát adják a részvényeseknek.

Azután a választásokat ejtették meg.

Az igazgatóság két tagjának mandátuma lejárt, egy tag pedig lemondott. Ezek helyére az igazgatóságba megválasztották: Szabó Kálmánt, Bechert Manót és Szentkirályi Tivadart.

A felügyelő bizottság tagjai lettek: Kernhoff József, Dalmy Kálmán és Osanak József.

A közgyűlés, melyen 84 részvényes jelent meg 2131 részvényt, a Kereskedő Társulat disztribúciójában tíz órakor kezdődött és kevéssel tíz óra előtt ért véget.

Három hónapig a föld alatt.

A legsötétebb Szibériából.

márczius 20.

A múlt évben jelentették a lapok, hogy a szibériai Romanovka-erdőbe hurcolt foglyok — valamennyien politikai vétség miatt száműzött szociálisták — a kegyetlen bánásmód miatt fellázadtak és fegyveres ellentállást fejtettek ki. A lázadókat erre külön börtönbüntetésre ítélték, amit Alexandrovskában kellett leülnök. Az idehurcolt foglyok közül tizenötön megszöktek. De a tizenöt közül nyolcát még Szibériában utóértek és elfogták, a hétnek sikerült megmenekülni a külföldre. Az egyik megmenekült, Helfand, most elmondja a szökés történetét. A hajmeresztő és rémregénybe illő részletekből közöljük a következő adatokat:

Az első pillanattól kezdve, hogy Alexandrovskába értek (Irkutsktól 70 versztynyire fekszik), a szökés gondolatával foglalkoztak. Végül is hosszas tanácskozás után elhatározták, hogy alagutat fúrnak a föld alatt és azon keresztül szöknek meg.

A múlt év október 5-én láttak munkához. Egy törött késből fűrészt csináltak és azzal a közös börtön padozatának egyik deszkáját kifűrészelték. Kihányva a földet, harmincz centiméternyire csement talapzatra bukkantak. Két rövid vasrudat, 25 centiméter hosszú és másfél centiméter vastag volt összes szerszámjuk. Mikor sikerült keresztül törni a csement alapzatot, hozzáálltak az igazi munkához. Nyolcz és fél méternyire történt leásás után keresztülörték az alapfalat. Különböző anyagokból 200 zsákot és 200 méter hosszú kötelet csináltak. A zsákokba tették a kiűzött földet s a kötelek segítségével huzták ki a földből. Összesen 3000 zsák földet ástak ki.

A munka némely helyen igen keservesen ment. Néha egy teljes napig csak hat centiméterrel tudtak előre haladni. A munkát éjjel-nappal folytatták két csoportban, úgy, hogy minden csoport nyolcz óra hosszat dolgozott. Igen gyakran eltörték a szerszámok és akkor kezeikkel, fogaikkal dolgoztak. Egy ízben egy két méter hosszú sziklára akadtak, napokon keresztül dolgoztak, nem tudtak semmire sem menni.

Már-már azt hitték, hiába minden kísérlet, nincs menekvés. Végre egy heti, a szószeres értelmében véres munka után elhatározták, hogy megkerülik a sziklát. A munka borzalmát leírni lehetetlen. Az alagutban oly rossz, fojtó volt a levegő, hogy néha azt hitték, ott pusztulnak el. Ez is lett volna a sorsuk, ha 32 méternyi ásás után egy földszakadékon keresztül nem kaptak volna friss levegőt. Három teljes hónapig

tartott a munka Testilez annyira megviselte őket, hogy már már alig bírták ki.

Január 12-én (oros naptárszerint) értesültek arról, hogy Péterváron kitört a forradalom. Leírhatatlan az a lelkesedés, mely eltöltötte lelkeiket. A hír megacélozta erejüket s további gyors munkára serkentette őket. Január 16-ikáról 17-ikére virradó éjszaka — tehát a mi számításunk szerint január 31-én két fogoly, akit többekkel előre küldtek, hogy tanulmányozzák a helyzetet, két cédulát küldtek: az egyik csak annyi állott: „megtaláltuk a kijárást”; a másik így szólt: „a ropogó hó meglehetősen zajt okoz, a katonai őrk láthatók; sőt lépteik is hallhatók, a döntést rátok bizzuk.”

A belső őrkötől ellopott fehér bundákban mentek ki az alagútból, ami hasonlított a hóhoz és nagy óvatossággal, négykézláb mászva mentek az alagut kijáratától 60 méternyire fekvő erdőbe. Onnan aztán tovább menekültek, de a menekülés csak hét embernek hozta vissza szabadságát.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Tanító a zsinaton. Simon Károly alsószabolcs-hajduvidéki ref. egyházmegyei tanítóegyesületi elnök a betegeskedő Lengyel Imre kir. tanácsos, egyházmegyei gondnok helyett a zsinati tanácskozásokra mint póttag meghívást nyert. Ez az első eset, hogy tanító a zsinaton résztvevett.

NAPI HIREK.

Kiss Aron püspök körlevele az egyetem érdekében.

— márczius 20.

Abban a hatalmas, nagyarányu mozgalomban, mely az utóbbi időben fokozott mértékben folyik a debreczeni egyetem érdekében, országnrészre van egyházkerületünk agg püspökének, Kiss Aronnak, ki nemcsak minden befolyását használja fel az egyetem érdekében, de az egyetemi bizottságokban is nagy buzgóságot fejt ki.

Most körlevelet adott ki, melyben az egyházkerület esperesait szólítja fel a gyűjtésre.

A körlevelet itt közöljük:

A debreczeni egyetem végrehajtó bizottsága f. hó márczius 6-án tartott gyűlésében a körülmények hatása alatt elhatározta, hogy amennyiben az alapok ereje engedi, egymásután 7 tanszék felállítását fogja javasolni a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlésnek. E tanszékek a következők: 1. Magyar irodalom. 2. Classica philologia és összehasonlító nyelvészet. 3. Természettudományi és muzeumi tanszék. 4. Neveléstan. 5. Magyar történet. 6. Archeológiai és assiriológiai. 7. Modern nyelv és irodalom.

Miután pedig a nagy mű megvalósításának ideje elérkezett, azt is elhatározta a bizottság, hogy e tanszékek közül az első 3 tanszék, amelyek már megvoltak akadémiánkon, már a következő jövő egyházkerületi gyűlésen betöltessék, illetve e tanszékekre a debreczeni iskola régi tanítványai közül az országos nevű dr. Dézsi Lajos (irodalom tört.) egyetemi magántanár dr. Fiók Károly országos tanárvizsgáló bi-

zottsági tag és a nagyhirű utazó Biró Lajos meghívassanak. Tisztelettel kérjük a mozgalom támogatását a nt. esperes ur és illető megyei bizottság részéről is azon óhajtanunknak a kifejezése mellett, hogy ezen egyházmegyei egyetemi bizottság jejjzőkönyvei az elnökség utján hozzánk is eljuttassanak. E bizottságok tudomásunk szerint mindenütt megalakultak. Miután azonban az erről szóló tudósítás nem közvetlenül a végrehajtó bizottsághoz küldetett, e tekintetben is tájékoztatóra van szükségünk.

De eltekintve a megalakulástól, amely bizonyára megtörtént, tudnunk kellene valamit a bizottság eddigi működéséről. Ez két irányban indulhatott volna: a) gyűjtés, b) agitáció. Ha még nem kezdtek volna munkába, méltóztassanak főképen e két dolgot kitűzni és egy bizonyos előre megbarátozott egyházmegyei tanszéki alapítvány létesítésére törekedni. A régi suplikacionális kiadások mind felvolnának használhatók e nagy célra.

De nem részletezünk. Minden egyházmegye legjobban tudja, hogy mit adhat és hogyan adhat. Azon tényállást azonban nem hallgathatjuk el, hogy az egyetem ügye mellett, mely egyházunk létérdeke, a vidék természetszerűleg még alig mozdult meg és a nagy célra még alig adott. Most midőn egyházi és országos közállapotaink a 3-ik egyetem ügyét felszínre dobták, midőn a tanszékek felállításához tényleg hozzákezdünk, itt az ideje, hogy a vidék is megmozduljon és a gyűjtésben az egyetemi alap előteremtésében tevékeny részt vegyen.

Tudjuk jól, hogy a teljes jóakarat mindenütt megvan s megkülönböztetve a nt. esperes uréknál, kik eleitől kezdve a legnagyobb buzgalommal vettek részt a nagy ügy előmunkálataiban.

Ezt kérjük most is s vagyunk tiszteletünk kifejezése mellett nt. esperes urnak

Debreczen, 1905. márcz. 17.

Kiss Aron,
püspök.

— **Debreczen fejlődése.** Érdekes és valóban igen egészséges fejlődésnek néz elébe városunknak egyik legszebb jövővel bíró része. Lovász János takarékpénztári titkár ugyanis kérelmet adott be a városi tanácshoz az iránt, hogy az István-gőzmalommal szemközt fekvő libakerti földjét 300 öles pacczellákba házhelyeknek eldarabolhassa. A Ferencz József-ut egyike a legnagyobb jövővel bíró utcáinknak. Kanalizálva, kövezve, fásítva van, az István-gőzmalom, a Margit-fürdő forgalma és a baromvásártéri közlekedés folytán már is igen élénk ez a szép, széles utca s ha hozzávésszük, hogy a helyi vasut teherforgalmát előbb-utóbb ezen az uton fogja lebonyolítani, előre látjuk, hogy néhány év múlva hosszú házsorok fognak itt épülni. A Lovász János vállalkozása hatalmas lökést ad ennek a fejlődésnek, amennyiben a beadott mérnöki vázrajz szerint egyszerre 15—20 házhely eldarabolására kér engedélyt. Értesülésünk szerint a városi hatóság engedélye után néhány ház építéséhez már a tavasszal hozzá is kezdenek s hisszük, hogy ezt követi csakhamar a többi építkezés, miután a telkeket a tulajdonos olelon és kedvező feltételekkel bocsátja áruba. A magunk részéről ösztentő örvendünk azon, ha városunk belterületének fejlődéséről irhatunk, mert szomorúan kell tapasztalunk, hogy a külsőségeken a Homok-, Csapó-, Varga- stb. kertekben össze-vissza épült házak lakói mily nehézségekkel küzdenek s mily szegénység uralkodik ezeken a helyeken, éppen azon oknál fogva, mi-

vel talán egy évszázal kell hozzá, míg utjai rendezettek lesznek, közművelődési és közegészségügyi követelményei pedig kellő kielégítést nyerhetnek.

— **Márkus Lili hangversenye** fényesen sikerült tegnap este a zeneda hangversenytermében. A művésznő renek koszorút és több virágcsokrot kapott. A hangversenyről szóló részletes referendákat holnap lapunkban közöljük.

— **Póttartalékosok elhelyezése** — E hó 27-én 650 póttartalékos ujoncz vonul be 8 heti kiképzésre a 39 gy. ezredhez. A tanács intézkedett, hogy alakoságot a beszélszólástól megkímélje, a póttartalékosokat a honvédbarokban szállásolja el.

— **Utóállítás.** Ma reggel a Pavillon laktanyában katonai utóállítás volt.

— **A pénzügyi palota építése.** Apénzügyminiszter kiküldötte és a városi tanács nemrég tárgyalásokat folytattak az iránt, hova építés a pénzügyi palotát, amelyre ma már égető és elodáhatatlan szükség van. A tárgyalások eredményre is vezettek, amennyiben megállapodtak abban, illetőleg a város a pénzügyminiszternek két telket ajánlott fel, ahova a pénzügyi palota épülne. Az egyik kijelölt hely a Deák Ferenc-utczán volt Vay-féle telek, a másik a város istállója. Ha a város istállóját választaná a miniszter, az esetben a főmérnök terve szerint ott egy nagy háztömböt sajátítana ki a város és ebből a telekből 140 négyszöglet átengedne a pénzügyi palota építésére, míg a többi telkek helyén utcákat nyitnának. A miniszter választása még ismeretlen, de a tanács már most, — ha a miniszter netalán a város istállóját választaná, — megbizta Király Gyula tanácsnokot, keresen megfelelő helyet, ahol a városi fogatokat elhelyezhessék.

— **Felakasztotta magát.** Császi Mihály hajduszoboszlói 49 éves munkásember felakasztotta magát. Mire észrevették, már halott volt. Levelet nem hagyott hátra.

— **Az ásatások megkezdése.** Az Ohaton Zoltai Lajos és Péter Gábor felügyelete mellett szerdán kezdik meg a régészeti ásatásokat. Az ásatásnál jelen lesz Oláh Károly tanácsnok is, továbbá Virágh Béla ároktói lelkész, ki már régebben azt vitatja, hogy az ohati kolostornem az Ohaton volt, ahol sokan vélik és állítják, hanem Aroktón, az Ohat szomszédságában. Az ásatások eredménye bizonyítja majd be, hol volt hát az ohati kolostor.

— **Gyűlés a városházán.** Az önálló munkás betegsegélyző pénztár és az ezzel együtt működő temetkezési egylet évi közgyűlése Richer Károly elnöklétével tegnap folyt le a városháza nagytermében. Az évi jelentés szerint a betegsegélyzőnek 254 tagja és 1715 korona vagyona van. Kifizetett a pénztár a múlt évben betegek segélyezésére 96776 koronát, gyógyszerekre 931 koronát és tíz tag halálzásával temetési járulékként 820 koronát. Az évi jelentést elfogadták, majd köszönetet szavazott a közgyűlés dr. Kenyeres Elek orvosnak és Privitzer József pénztárnoknak buzgó és lelkiismeretes működésükért.

— **Szomorú évforduló.** Ma tizenegy esztendeje, hogy a táviró meghozta Turinból a lesújtó hirt, mely mély gyászba borította ezt az országot. Ma tizenegy esztendeje annak, hogy a magyar nép édes atyja, Kossuth Turinban meghalt. A nagy kormányzó halálának évfordulóján emlékünne-

peket tartanak szerte az országban. Debreczen is megemlékezik Kossuth apánk haláláról. A Kossuth-dalkör ma este a Töröfélé vendéglőben nagyszabású gyászünnepelet rendez, melyen előreláthatólag igen sokan lesznek jelen.

— **Köszönetnyilvánítás.** Folyó évi február hó 23 án a debreczeni gazdasági tanintézetsegélyző egylete javára tartott Gazdász táncestélyen az alább felsorolt hölgyek és urak fizettek felül, mely felülfizetésekért ez uton is fogadják legáltal sabbköszönetüket. Gárdonyi Géza (Eger) 20 kor., Németh András 16 kor., dr. Czákó Zsigmond 10 kor., Jablonczay Kálmán 8 kor. Hutfleisz Kázmér 5 kor., dr. Csáth Jándor 5 kor., Pusztay Sándor 4 kor., Molnár Józsefné 2 kor., Kiss Bálint 4 kor., Kiszei Aladár 4 kor., dr. Borzsovay Jenő 3 kor., Meneze N. 3 kor., Rózenfeld Jenő 3 kor., Seriy Gusztáv 2 kor., Sztankovics János 14 kor., dr. Müller Ottó 10 kor., Sporzon Pál 10 kor., Ormándy János 10 kor., Gass Gyula 10 kor., Grác Ottó 10 kor., Wolszky Győző 6 kor., Nitz I. 10 kor., Török E., dr. Meszlényi E 5-5 kor., Liebhard Márton 5 kor., dr. Rotschnek Jenő 10 kor., Palotay D. Dénes 5 kor., Freudenberg Rudolf 20 k., Karchez János 2 kor., dr. Széll László 20 kor., N. N. 4 kor., N. N. 2 kor., N. N. 1 kor., Pallag, 1905 márczius hó 18 án. A rendezőbizottság.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Hétfőn „Troilus és Kresszida”, („B” bérlet.)
Kedden „A boszorkány”, dráma. („C” bérlet.)
Szerdán „A drótostót”, operett. („A” bérlet.)
Csütörtökön „Arany patkó”, vígjáték („B” bérlet.)
Pénteken „Gábor diák”, ujdonság. („A” bérlet.)
Szombaton „A szökött katona”, népszínmű. („C” bérlet.)
Vasárnap d. u. „A szókimondó aszszonyság”, színmű; este „János vitéz”, daljáték. (bérletszűnetben.)

Boszorkány. Sardou remek alkotását a „Boszorkány” t szombat este zsufolt színház nézte végig. Az előadás kitűnő volt. Ezuttal is óriási sikere volt Jeszenszkynek, kit nyílt színen, felvonás végeken tündetőleg tapsoltak, dízes virágállványt is kapott a közönségtől, amivel az ő kiváló művészetének hódoltak. Rajta kívül nagy tetszést arattak: Hahnel, Eberényiné, kiket kis epizód szerepekben nyílt színen tapsoltak meg: továbbá Paágyi.

A debreczeni dalegylet múlt évi működése.

A dalegylet közgyűlése.

— márczius 20.

Szép anyagi, még szebb erkölcsi sikerrel zárult a debreczeni dalegylet 1904. évi működése.

A tegnapi tisztújító évi közgyűlés a kereskedelmi akadémia dísztermében folyt le Márk Endre elnöklété alatt.

Az igazgatósági jelentést olvasták fel legelőbb. E szerint a dalegylet nemcsak a helybeli kulturális mozgalmakban és estélyeken vett részt, hanem a vidéken is több ízben működött.

A dalegyletnek 1904 ben 10,512 korona 31 fillér bevétel volt, melyből a 2157 koronára 19 fillér kiadást vonva, a múlt évi haszon 8355 korona 12 fillér. Az egylet vagyona a műtárgyakkal és felszerelésekkel

együtt mintegy 15,000 korona. Ez idő szerint 43 működő és 302 pártoló tagja van a dalegyletnek.

Engeszer Józsefet és B. Szilágyi Imrét 25 évi működésükért aranyéremmel, Szilágyi Jánost és Györy Mihályt pedig 15 évi működésükért bronz éremmel tüntették ki. Az érmeiket Márk Endre elnök szép beszéd kíséretében adta át a jutalmazottaknak.

Azután a tisztújítást ejtették meg egyhangu választással. Elnök lett Márk Endre, alelnök Magoss György, titkár Csaruka István, s. titkár Govrik Miklós, pénztáros Bárdos Géza, jegyző Péter Gábor, gazda Kémeny Mikó Lajos, zászlótartó Királyi Ferencz. Választmányi tagok a működők közül:

Donogán István, Zong János, Tóth Imre, Tikos József, Engeszer József, Szilágyi Imre, Pápay János, Györfly Károly, Debreczeni Lajos, Thiszen Arthur, Szilágyi J. Agárdy Lajos, Bucsay István, Hegedüs János, Nagy András, Dihea János. A pártolók közül: Erős Lajos, Aczél Géza, Muraközy László, Horváth János, Biczó Gyula, Jeney Sz. Miklós, Vetéssy Béla, Bartha Mihály, Ronczik Lajos, Kovács Mihály.

A közgyűlés után este fél 9 órakor az „Arany Bika” dísztermében száz terítéses bankett volt, melyen több igen sikerült pohérszöveg hangzott el.

TAVIRATOK.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Andrássy a királynál.

Budapest, márcz 20. A kabinetiroda ma reggel értesítette gróf Tisza Istvánt, hogy a király 9 órakor kihallgatáson fogadja. Tisza megjelent az audiencián. A király azt tudatta vele, hogy első sorban gróf Andrássy Gyulát óhajtja meghallgatni. Tisza egy félórát időzött a királynál. Innen a miniszterelnöki palotába ment.

Délelő t folyamán kézbesítették Andrássy grófnak a király meghívó levelét. Andrássy egy órakor jelent meg a királynál és két óra előtt öt percczel véget ért a kihallgatás.

A „Nap” tudósítója beszélt Andrássyval, ki azt mondta, hogy megbízást kapott a királytól, hogy a kibontakozás dolgában tovább is tárgyaljon.

A megbízást elfogadja, de hogy lesz-e ennek a mostani viszonyok között eredménye, nem tudja mert a király álláspontja a legutóbbi kihallgatás után semmit sem változott.

A Ház összehívása.

Budapest, márczius 20. Apponyi Albert gróf meglátogatta ma délelőtt Bolgár Ferencz alelnököt, ki a Justh távollétében a házelnök helyettese s arról tárgyaltak, hogy az osztrák honvédelmi miniszter tapintatlan nyilatkozata következtében összehívják-e, vagy sem. Azt határozták, hogy az összehívásra nincs szükség április 4-ike előtt.

Tőzsde.

Budapest, márczius 20.

Buza	1905 áprilisa . . .	18'92	—
Buza	1905 októberre. . .	18'70	—
Rozs	1905 áprilisa . . .	16'70	—
Rozs	1905 októberre . . .	15	—
Tengeri	1905 májusra . . .	15'80	—
Zab	1905 áprilisa . . .	15'18	—
Zab	1905 októberre. . .	14'22	—

Készárú: 20-al olcsóbb.

Kerestetik!

egy nagy, vagy

két kisebb szoba

egyleti helyiségnek,

≡ olcsó házbérért. ≡

Értekezhetni

a városi nyomdában.

Államilag vizsgált takarmánynak való

répa- és luczerna magvak.

Gyorsan száradó

festék és padlómáz

előnyös árban kapható

KOHN HENRIK

fűszer- és festék üzletében

gróf Degenfeld-tér 7. sz.

Alkalmi vétel!

Kar-utca 20. sz. alatt és az új Móricz-telepen két szép ház nagy telekkel, jutányos árban és kényelmes fizetési módokkal mellett

eladó.

Bővebbet Ráher Sándornál, Piacz-utca 26. sz. a. a főtrafik udvarban levő gépraktárban.

Ugyanott csaknem teljesen új

vetőgépek,

minden nagyságban igen olcsón — részlefizetésre is — kaphatók.

Eladó

≡ 40–50 métermázsas vető ≡

rózsa krumpli

igen jutányos áron. — Felvilágosítást ad Bergel Dániel Pa.-Pallag.

Állomás: Józsakerti megálló

Kovács Mihály

fűszerkereskedés Debreczen, gróf Degenfeld-tér. Tisza-palota.

Ajánlja saját termésű tisztán kezelt

asztali borait

1 litrerenként 26 kr., 50 literen felüli hordóban 16 kr. — S. éleskőben elismert legjobb zamatu nyers, pergelt és darált kávéit, szekeru, szepességi borsót, lencsét, nagybányai, bosz iai aszalt szilvát, lekvárt diót és mindennemű fűszer áruit.

Az áruk minősége, tisztán kezelése és pontos kiszolgálásért kezeskedik.

Saját őrlésű fehér

≡ asztali SÓ. ≡

Luczernamag,

Lóheremag,

Répamagvak

legolcsóbb árban kaphatók

Deutsch Albert és Fia

magkereskedésben

Hatvan-utca 9. szám.

Gazdasági vasúthoz

alkalmas

használt sinek,

ugyanott

kocsik is olcsón

eladók.

Megkeresések Schwarz József központi hirdető irodájába Budapest, Marokkói-utca: „Agrar 9582.” sz. alatt küldendők.

A gróf Degenfeld József

és dr. Balkányi Miklós urak

„Erzsébet” szőlőtelepén

kitűnő minőségű gyökeres szőlővessző, nemes gyümölcs-oltvány és spárga gyökér olcsón megrendelhető.

Iroda:

Debreczenben, Kossuth-utca 32. szám.

Tisztelt iparos osztály!

Hollandiából hazakerkezve kötelességemnek tartom a t. iparos osztály figyelmét felhívni, miszerint az ottan vásárolt és magammal hozott hajószakmány

kétszer főzött lenolaj kencét

kifőnként 32 krajczárjával a tisztelt iparos osztály rendelkezésére bocsájtom. — Tisztelettel

Neumann Nándor

kizárólagos festék-, lakk- és kence nagykereskedő

Debreczen, Hatvan-utca 6. szám.

Benzinmotorok, gőzcséplőkészletek, arató gépek és egyéb mezőgazdasági gépek

legújabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

a magyar kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. Váci-körút 32.

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Serravalló
KINA-BOHA VASSAL.
 Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és
 lábadozók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő és
 vérjavító szer.
 Kiválóan jó ízű.
 Több mint 2000 orvosi elismerő nyilatkozat. Kapható:
J. Serravalló-nál
 Triest-Barcola.
 A gyógyszertárban pedig 1/2 lit. a 8 kor. 40 fill. ért.

**Északuómeterszági
 takarmanyrépa magvak,**
 francia luczerna, veresvirágu lóh re
 és Mauthner-féle konyhakerti és vi-
 rágmagvak megérkeztek s a legju-
 tányosabban árusítatnak.
MÁYER JENŐ
 fűszer- és csomogo üzletében.
 Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
 utca sarok.

**Egy főtisztelendő lelkész
 levele.**
 Vilhelm Ferencz gyógyszerész, cs és kir.
 udv. szállító urnak Neunkirchen Alsó-Ausztria
 Radowitz, Csehország. U. p. Bilin.
 Ismételtlen jóeredménynyel használtam az
 ön Wilhelm-féle antiarthritikus, antireumatikus
 vértisztító theáját beteges állapotaimban, mint
 a máj, lép, szív és gyomor elzáródásainál,
 reumatikus hátgreinczobá talmaknál, — gyenge
 emésztésnél, vértululásnál, agnyomásnál és
 pedig úgy, hogy ez által megtakarítottam
 magamnak egy fűrdői vagy hidegvizgyógy-
 intézeti urát, a mihez különben sajnos, nin-
 csenek is meg az anyagi eszközök, hivatá-
 samból kifolyólag pedig hiányzik a szükség-
 idő.
 Biztosítom arról, hogy a magam részéről
 csak kellemes kötelességommé teszem, hogy
 ezt a kitűnő Wilhelm-féle antiarthritikus anti-
 reumatikus vértisztító theát minden ilyen baj-
 ban szenvedőnek legmelegebben ajánljam és
 ahol csak tehetem, föl fogom dicserni, hogy
 így önmek kitűnő találmányáért valamiképpen
 kimutassam hálámat és hogy a szenvedő
 emberiséget, ahogyan az ön pompásan gyó-
 gyító készítménye meg is érdemli, figyelemessé
 tegyen erre a gyógyszerkőzre.
 Kitűnő tisztelettel Winzenz John P. lelkész.
 Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész,
 cs. és kir. udv. szállítónál Neunkirchen, Alsó-
 Ausztria, valamint a nevesebb gyógyszerertárak-
 ban és drogueriákban.
 Raktár Debreczenben Tóth Béla gyógy-
 szertárában. (10.)

A t. Gazdaközönségnek!
 Van szerencsénk ajánlani el ő-
 rendű államilag ólózárolt aran-
 kamentes lóhere és luczerna
 magot, ugyisintén eredeti que-
 linburgi kitűnő csiraképessegi
 répamagvakat és komócsin fu-
 magot legolcsóbb napiárakon
 Kiváló tisztelettel
Holländer Adolf és Fia
 Piacz-utca 28. szám

Idegbajosoknak
 igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és ta-
 nárok, gaboró orvosok és a község által mind
 nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-
 módokkal, mely csapán külső mosásokból áll, ártal-
 matlan, olcsó és meglepő hatású, megismerkedjenek.
 Kérje ön a 26 kiadásban megjelenő művec-két
 Weismann Romától:
 „Az idegbetegségekről és a szélütésről,
 mely dr. Rathschnek V. Emil gyógyszerárában
 ingyen kapható.

**Az általánosan elismert kitűnő
 Mohai Ágnes**
 természetes gazdag szénsavtartalmu
 ásványviz, amely összetételénél fogva
 a forgalomban levő külföldi vizekkel
 szemben z első helyen áll, úgy azo-
 kat minden tekintetben felülmulja
 főreastúra:
Mayer Jenőnél
 1 literes üveg 19 kr.
 1/2 " " 13 "
 mélyen leszállított áron kapható.

Kerékpárosok figyelmébe!
 Csász. kir. szabadalmazott kerékpár-gyár.
 Tulajdonosok: Weiszberger és Holländer.
 Debreczen, Arany János-utca 20.
 Ajánljuk saját gyármányu kerékpár-
 jainkat, melyek egy tartósságra, mint
 könnyű hajtásra bármely eddig haszná-
 latban levő kerékpárokat felülmulnak.
 40% erő megtakarítás. Jutányos árak.
 Kerékpár javításokat és bármily
 gyártmányu kerékpároknak legujabb mo-
 delre való átalakítását, zománczozását
 szakszerűen, gyorsan és jutányosan esz-
 közlünk.
 Új kerékpároknál 3 évi jótállás. —
 Használt kerékpárokat becsereélünk.
 A n. é. közönség szives pártfogásá
 kérjük.
 Tisztelettel
 Weiszberger és Holländer.

A dr. Borsos-féle
Hajszesz és Hajkenőcs
 biztosan megszünteti a haj
 hullását, a hajvégek meg-
 törését, a haj elmolyo-
 sodását. Teljesen ártalmat-
 lan. — Elősegíti a haj
 növését és annak színét
 nem változtatja meg.
1 üveg Hajszesz ára 1-2 kor
1 tégely Hajkenőcs ára 1 kor.
 Kapható:
MIHALOVITS J.
 gyógyszerertárában
DEBRECZEN,
 Főtér 31. szám.

ÜZLET MEGVÉTEL!

Piacz-utca 7. sz. és Lovass és Ladányi-féle
 Kosuth-utcán létezett
 divatáru üzleteket **megvettük.**
 Az összes raktáron levő áruk
rendkívül olcsó áron eladatnak.

A részletes eladás e hó 13-án
 hétfőn kezdetét vette Piacz-utca 7.
 szám, a Vecsey-házban.
Donogán és Somossy
 állandó főüzlete.
 Kistemplom-bazár.

Apró hirdetés...

Díja 10 szög 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel nyomtatott szög 4 kr. 8 fillér.

Levélbeni tudakozásokra postasavválaszolunk, ha a szükséges postabélyeg bekezdettik. Apró hirdetések előre ártendők.

ÓRIÁS golyvás galambok és fajbaromfi keltető tojásai kapható. Pacsirta-utca 42.

Hirlapelárusítók

felvételnek

a „Debreczen“ elárusítására

városi nyomdában,

városház, keresztépület

Ugy hat, mint a bomba! Antinikotin-cigarett hüvelyek, szivar skatulákban. Jakabi-gyára Wien, VIII. Piaristengasse.

Megérkeztek !!

a tavaszi idényre a legujabb

Női divatszövetek,
Gyapju és borduros Delainek
50 król feljebb,

Bluse selymek,

Divatos ruhadiszek,

Csipkék, szalagok és bélésruk

Szabó Lajos Fiai cégénél

Debreczen, Rósa-tér.

Uj! Megnyílt!! Uj!

a Kossuth-utczai Maradék áruház

olcsóbb minden v geladásnál.

Mint hogy kizárólag rőfős árut rendezünk be, a raktáron levő összes czipó, kalap, női és férfi fehéreneműek, miederek, kesztyű, nyakkendő, harisnya, női és fiu ruhák, esernyők stb. fél árban árusítjuk el.

Uj!

Székely Jenő és Társa utódai

Kossuth-utoza 15. sz., Gyógyszertárral szemben.

Uj!

Magvak nagyraktára Debreczenben

Kontsek Géznál Kossuth-utca.

Valódi erfurti, konyhakerti és virágmagvak direkt behozatala a legelső világhírű forrásból.

Gazdasági magvak a legjobb fajtiszta és magas csirakéességű minőségben. — Luczerna, lóhere, quedlinburgi és hazai takarmány-répák, disz-, pázsit- és réti fűmagvak nagy választékban. — Bükköny esibehur, czukorczirok, muhar.

Kertészetemből: mindennemű évelő virágtövek, virág és konyhakerti termények plántái, virághagymák és gumók nagyválasztékban.

Remek chrysantemum tövek 10 drb 2-80 korona. Ujdonságok 10 drb 5 korona. Legszebb cactus gyöngyikék (georginák) 10 drb 3-60 korona. Ujdonságok 5 korona. Japáni liliumok, tubarózsák, begoniák, Japáni iris, Crozy és orchidea virágu Cannák igen olcsón.

Nagy képes árjegyzék kívánatra.

Lóhere magvakban igen előnyös ajánlatot tehetek.

